

MELODISK ANALYSE

Overordnet kan en melodisk analyse bestå af følgende elementer:

- melodisk opbygning: fraser, gentagelser, sekvenser etc.
- fraseopbygning: lineær, cyklisk, centraltone?
- rytmik: karakteristiske motiver
- tonemateriale & skala: dur, mol, blues, pentaton, modalt ..?

Opbygning

Når du skal analysere en melodi skal du først se på dens formale opbygning.

1) I hvilke afdelinger falder de melodiske fraser?

Vores eksempelmelodi er "En sømand har sin enegang" - den falder i 4 fraser á 4 takter - formen er AABA. Hvorfor to A-stykker først? Pga gentagelsestegnet.

The image shows three staves of musical notation in 8/8 time, key of D major. The first staff is labeled 'A A' and shows the first two phrases of the melody. The second staff is labeled 'B' and shows the second phrase. The third staff is labeled 'A' and shows the third phrase. Brackets are used to group the notes of each phrase.

Læg mærke til at optakten (den første 8.del) hører med til frasen.

Gå derefter nøjere ind i de enkelte fraser og karakteriser dem, og se hvad de nøjere består af:

- 2) Er der gentagelser, motiver, sekvenser?
- 3) fraseopbygning
- 4) rytmik & motiver

A

Her finder vi først det gennemgående rytmiske **motiv**: der faktisk kan koges ned til blot en ubetonet 8.del + fjerdedel. Dette motiv gennemsyrrer hele melodien, såvel A som B.

Melodien i A kan ydermere opdeles i tre dele: to sekvenser + en afslutning, a1, a2 & a3:

The image shows a single staff of musical notation for the first phrase (A) of the melody. It is divided into three parts: a1, a2, and a3. Brackets and labels 'A', 'a1', 'a2', and 'a3' indicate the structure of the parts.

sekvens: a2 er flyttet en terts ned i forhold til a1 - parallelforskudt - selvom den ikke er en helt 'ren' sekvens da starttonen ikke er flyttet ned også; men næsten.

fraseopbygning: hele frasen er lineær, faldende fra kvinten til grundtonen (ja den rør lige ledetonen). Den er ydermere opbygget af akkordbrydninger.

tonemateriale: D-dur skalaen mellem kvint og grundtone.

B

Fraser B benytter samme rytmiske motiv som A, men er sværere at inddele i mindre dele - måske i to, men den kan ligesåvel ses som en lang frase.

fraseopbygning: frasen er lineær i bueform, mest tydeligt hvis den ses som b1 + b2, som hver er en bue op til en højtone og ned igen.

B har de største melodiske bevægelser – den består af skalabevægelse + spring – altså meget forskellig fra A – hvilket ikke er mærkeligt da B-stykkets funktion i en AABA-form netop er at danne kontrast og afveksling til A-stykket.

b1 springer op til sangens absolutte højtone – oktaven **d** – og har ligeledes sangens største ambitus (omfang): fra e-d, altså en septim. Den har også sangens voldsomste spring – seksten fra terts til oktav.

b2 kommer kun op til ledetonen **c#** og ender på kvinten, og har langt mere skalabevægelse og mindre spring.

tonemateriale: stadig D-dur, men fra sekund til oktav.

Sammenfattende kan man sige at B-stykket netop udviser den kontrast man må forvente, at b1 udgør sangens absolutte højdepunkter mht ekspressivitet: sangens største spring og dens absolutte højtone.

B-stykket er samtidig uafsluttende idet det ender på kvinten, og leder sådan godt videre til A-stykkets afsluttende benkendte univers der leder os hjem til grundtonen igen.

.....

Generelt om melodisk analyse:

lineære fraser – altså retningsbestemte – er enten stigende eller faldende; evt. stigende op til en højtone og dernæst ned igen. Fraser i **bueform** gør netop det.

cykliske fraser – er orienteret om en **centraltone**, der godt kan fraviges, men som man hele tiden vender tilbage til. mange Beatlesmelodier er sådan udformet, f.eks. verset i *Help!*

motiver – kan bestå af repetition, altså gentagelse, ofte med variation. Der kan være såvel rytmiske som melodiske motiver.

tonemateriale – er interessant, specielt hvis der er forskelle i de forskellige formler. Der er der ikke nødvendigvis, og så må man blot beskrive det tonale materiale generelt.

Der kan godt forekomme modulationer, i et B-stykke f.eks., og det vil give sig udtryk i løse fortegn.

Det er også interessant på hvilke toner fraserne har deres hvilepunkter (sluttone oftest) og højdepunkter (=højtone). **Ambitus** betegner omfanget og er især interessant når der er store forskelle mellem de enkelte fraser.

forminddeling er vigtig – husk at de fleste fraser med fordel kan underinddeles i mindre bidder.

ng 20.04.07